

Rozhovor prezidenta republiky pro pořad FTV Prima Partie Terezie Tománkové

3.7.2022 - Miloš Zeman | Správa Pražského hradu

Krásné nedělní dopoledne vám přeju, děkuju, že na Primě a CNN Prima News sledujete Partii. První část pro Vás natáčíme na zámku v Lánech s prezidentem České republiky panem Milošem Zemanem. Dobrý den, pane prezidente.

Pěkný dobrý den.

Pane prezidente, Vy jste tento týden dal několik velkých rozhovorů. Byl jste velmi kritický k vládě a velmi pozitivní k panu premiérovi. Někomu by se mohlo zdát, že se vládu, vládní strany snažíte rozklížit. Je to tak?

Tak zaprvé poznamenejme, co je to vládní strana. Je jich pět a pochopitelně mají rozdílné názory. Ale představa, že prezident by je měl rozklížovat, je poněkud naivní, protože svým způsobem tou rozdílností v názoru se v dobrém smyslu rozklíží sami. A je to tak v pořádku, protože kdyby těch pět stran mělo na všechno stejný názor, tak tady máme jednu vládnoucí stranu, a pak už nezbyvá nic jiného, než její vedoucí roli zakotvit v Ústavě.

Vy byste si to rozklížení vládní koalice přál?

No, já si upřímně řečeno myslím, že například Piráti se čtyřmi poslanci jsou poněkud zbyteční, ale to je pravomoc předsedy vlády, a já si myslím, že Petr Fiala to dělá dobře. Netvrdím, že to dělají dobře všichni ministři.

Dostanu se k tomu. Pojdme k hnutí STAN a k tomu korupčnímu skandálu, k té možné korupci. Jmenoval jste nového ministra školství, pochopili jsme, že se skřípěním zubů, profesora Balaše z hnutí STAN. Jak vidíte další politický osud hnutí STAN ve vládě i v politice?

No, já jsem v tom rozhovoru pro Mladou frontu řekl, že pan Rakušan je dobrý ministr vnitra, protože zvládl migrační krizi, a že je špatný předseda hnutí STAN, protože toto hnutí mělo už šest skandálů za sebou. A protože jsem pamětník, jsem v politice třicet dva let, no tak v tom případě vím, že i když jiné politické strany každá měla svůj skandál, někdy jenom skandálek, tak v tak krátké době šest skandálů za sebou, pokud nejsem sklerotik, žádná jiná politická strana neměla. A já si to vysvětluju velmi jednoduchým způsobem. Na rozdíl od jiných politických stran hnutí STAN má poměrně zúžený program. Když to řeknu poněkud cynicky a přehnaně, tak jeho jediným programovým bodem, minimálně hlavním programovým bodem, je to, čemu se učeně říkálo rozpočtové určení daní a čemu se neučeně říká penězovody. To znamená, toto hnutí zcela logicky především zajímalo, jak ubrat peníze z centrální úrovně a převést je na komunální úroveň. A možná, že to trochu souvisí i s těmi korupčními skandály kolem pana Hlubučka.

Tady se musím hnutí STAN trochu zastat, protože program STANu a Pirátů měl asi šest set stran. Byl úplně nejobsažnější ze všech stran před parlamentními volbami.

Paní moderátorko, chcete-li hloubku programu měřit počtem stran tohoto programu, pak Vás chci

upozornit, že je to velice ošidný indikátor.

To nechci, ale byly tam i jiné věci. Může tedy, pane prezidente, pan Rakušan zůstat ministrem vnitra? Má zůstat v té pozici, ve které je, prvního vicepremiéra, ministra vnitra po tom skandálu?

No tak budu se opakovat, ale na to jsem už reagoval právě v tom rozhovoru pro Mladou frontu, když jsem říkal, nejsou lidi. Já v tom hnutí skutečně kromě pana Rakušana nevidím žádnou výraznou osobnost. Mohu se samozřejmě mýlit, mohu vycházet pouze z médií včetně televize, ale nevidím. To znamená, když nejsou lidi, tak asi pan Rakušan může zůstat ministrem vnitra. A protože nejsem členem STANu, tak samozřejmě nenavrhuji, aby nebyl předsedou STANu, pouze upozorňuju na těch šest skandálů za sebou.

Pan Rakušan se na Vás, zdá se, trochu naštvál, protože na Twitteru kvůli panu Balašovi napsal, že si hrajete na panovníka, káráte, a doslova řekl: „Profesor Balaš bude dobrým ministrem a Miloš Zeman brzy důchodcem.“ To vypadá na nějaký začátek boje mezi Vámi.

Tak samozřejmě, že když pan Rakušan navrhl pana Balaše, a já jsem ho při přijímacím pohovoru tak říkajíc zkritizoval, tak lidsky pochopím, že se naštvál, ale to mě nutí, abych znovu opakoval, že kvůli Janu Rumlovi pan Balaš jako tehdejší děkan Právnické fakulty plzeňské univerzity snížil bodové ohodnocení, aby se tam Ruml vůbec dostal. Tím pádem muselo být přijato dalších tři sta studentů, no a kromě toho, což jsem v té televizi tenkrát neřekl, kvestor univerzity za to panu Balašovi, nikoli osobně, ale jako instituci, udělil pokutu půl druhého milionu. To není ministr školství, nebo alespoň to není dobré svědectví o minulosti ministra školství. A to druhé zase, dneska se jenom opakuji, protože už několik rozhovorů před tím bylo, když napsal na hlavičkovém papíře institutu, nebo Ústavu státu a práva posudek ve věci Investiční a poštovní banky, tak nejde jenom o to, že sám Ústav státu a práva se od tohoto posudku distancoval, ale jde především o to, že podle některých analýz tento posudek, přátelsky nakloněný firmě Nomura, respektive její dceřiné společnosti, připravil Českou republiku o tři celé sedm desetin miliardy korun. Takže ať se pan Rakušan naštvává, jak chce, dosadil ministra školství s těmito dvěma velmi černými puntíky, a mně by měl naopak poděkovat, že jsem ho nakonec, jak říkáte, se skřípěním zubů, přeci jenom jmenoval.

Zvažoval jste, že to neuděláte?

Zvažoval jsem, že to neudělám. A kupodivu právě kvůli premiéru Fialovi, který má teď zaprvé na krku české předsednictví a zadruhé, což je horší, má na krku ty aféry vládní strany, mimochodem na počet poslanců druhé nejsilnější vládní strany, tak mu nechci přidělovat další starosti. Ale tyto výhrady jsem veřejně a jasně řekl.

Jak už jsem řekla na začátku a zmínil jste to i Vy, dal jste několik velkých rozhovorů. Bohužel nepředpokládám, že je naši diváci všechny četli, proto se možná budete opakovat. Vy jste v nich kritizoval veřejně některé ministry, Jana Lipavského, Helenu Langšádlovou, a řekl jste také, že další kritiku budete říkat premiérovi do očí. Doporučil jste mu, pane prezidente, rekonstrukci vlády?

No, já jsem především vyšel z toho, že kdyby hnutí STAN s těmi třiatřiceti poslanci odstoupilo z vlády, tak vláda se stane menšinou. Bude hlasování o důvěře, respektive nedůvěře, a to by vedlo k podobné politické nestabilitě, jako byla za vlády Petra Nečase, mimochodem kdy taky jsme měli předsednictví Evropské unie.

To bylo za vlády Mirka Topolánka, jenom pro pořádek.

Myslím, že to bylo za vlády, ano, máte pravdu, omlouvám se, nikoli Nečase, ale Topolánka. Dobře. Takže nedoporučoval jsem mu žádnou rekonstrukci vlády. To, co se stalo, byla demise pana ministra Gazdika, který byl přistižen při evidentní nepravdě, a myslím si, že ta demise byla naprosto oprávněná, ale rozhodně bych ji nevydával, jak se někdy děje, za vrchol politické kultury.

Jak se díváte na snahu opozice, ANO a SPD, které svolává mimořádnou schůzi k problémům hnutí STAN, k problémům ve vládě? Nevylučuje vyvolání hlasování o nedůvěře. Tomio Okamura řekl, že mu je to jedno, jestli to bude v době předsednictví, že by padla vláda. Jak se na to díváte?

Tak mně by to jedno nebylo, já bych s tím hlasováním o nedůvěře počkal po předsednictví, ale to je můj osobní názor. A jinak, co chcete od opozice? Já byl kdysi šéfem postupně nejsilnější opoziční strany, sociální demokracie, a taky jsem se choval vůči vládě velmi, velmi kriticky. To je role opozice. A pokud se někdo domnívá, že opozice má být hodná a krotká, tak vůbec nezná politický systém demokratického státu.

Ještě se říká, že opozice může být konstruktivní. Po předsednictví na konci roku by to podle Vás bylo v pořádku, že by se vláda podrobila hlasování o nedůvěře, respektive možná i své vlastní důvěře?

Bylo by to hezké gesto. Vláda by měla téměř jistotu, že to hlasování vyhraje, protože má těch sto osm mandátů. Nicméně, nevylučoval bych to. Jinak bych se ještě vrátil k historii. Já jsem byl kdysi obviňován, právě jako tehdy opoziční politik, když jsem řekl, že jdeme vládě po krku. A tehdy se novináři děsili, že jsem jako Gottwald, který říkal, zakroutíme vám krkem. No a já jsem to paríroval výrokem jednoho britského labouristického politika, který říkal, to go on the throat, jít vládě po krku. Takže, jak vidíte, tradice může být jak Gottwaldovská, tak labouristická.

Ještě k vládě Petra Fialy. Kdo naopak podle Vás pracuje v té vládě dobře?

No tak teď dám polibek smrti. Myslím si, že Pavel Blažek a Jana Černochová.

Nikdo jiný?

Tak dobře, aby mě to upoutalo, to zatím není. Třeba se to ještě zlepší.

A tu kritiku nejsilnější byste připojil ke kterému ministrovi?

Ale já už jsem to také uvedl. Vy jste v nešťastné pozici, že se musím opakovat.

Zmínil jste Jana Lipavského, Helenu Langšádlovou. Kdo další?

Každá kritika má mít svůj věcný důvod. To znamená, Jan Lipavský teď udělal ostudu v našich vztazích s Izraelem. Všiml jsem si, že proti tomu protestují i koaliční politici, například veřejně Jan Bartošek a mnozí další.

Markéta Pekarová Adamová také řekla, že se jí to nelíbilo.

No dobře, a mně se to více než nelíbí, protože celou svoji politickou kariéru mimo jiné prosazují, chcete-li to nazvat, strategické partnerství, ale já bych spíše mluvil o přátelství s Izraelem. A teď přijde takový, tři tečky, a udělá krok, který samozřejmě to přátelství narušuje. Takže jsem se rozhodl, že až sem teď přijede izraelský prezident Herzog, tak jako hlava státu se mu za pana Lipavského

veřejně omluvím.

Pan Lipavský na to konto řekl, že drží linku vlády, za zahraniční politiku je zodpovědná vláda, a také Evropské unie, jejímž jsme členem. A z Izraele se tento týden vrátil pan Bartoš, předseda Pirátů, a říká, že žádné narušení vztahů tam necítil, že nikdy nebyly lepší.

No tak zaprvé, má-li pan Lipavský držet politiku vlády, tak by neměl činit to, co činil. Předpokládám, že všichni Vaši posluchači vědí, o co jde. Pro ty, kdo to náhodou nevědí, připomínám, že Česká republika se nepřipojila ke dvaceti zemím v čele se Spojenými státy, které odsoudily propalestinskou a protiizraelskou rezoluci Rady, nebo spíše Komise, Rady pro lidská práva. No, a to samozřejmě vyvolalo údiv. A to, že to pan Bartoš v Izraeli nepoznal, může být dáno jeho poznávacími schopnostmi. Doufám, že jsem se vyjádřil velmi zdvořile.

Děkuji, pane prezidente. Pojďme k ekonomickým otázkám. Vy jste řekl v těch rozhovorech, že se vláda chytila do pastí pravicové ideologie, která v podstatě neumožňuje, aby pomáhala a působila v krizi. A řekl jste doslova, že prakticky nic nedělá. To je velmi závažné obvinění, závažná slova od prezidenta republiky.

Dobře, tak řekněte mně, a samozřejmě můžeme najít protipříklady, nějaké významné strategické tahy vlády. Za mé vlády, aniž bych se tím vytahoval, proběhla reforma veřejné správy, byly zřízeny kraje. Proběhla nebo připravila se profesionalizace armády. Byly privatizovány banky. Vstoupili jsme do Severoatlantické aliance, připravili jsme vstup do Evropské unie a tak dál a tak dál. Tato vláda, dobře, je u moci jenom půl roku, takže chci být opatrný v její kritice, ale měla alespoň něco připravit, něco by mělo být na horizontu. A z těch příkladů, které byste mně mohla uvést, je tady poněkud směšné snížení daně na naftu o korunu padesát, které bylo během týdne překompenzováno růstem cen nafty. Příslib, zatím velmi nejasný příslib, i když je mi sympatický, toho tarifu pro spotřebu energie, a to je tak zhruba všechno.

Myslíte...

A mimochodem, promiňte ještě, zapomněl jsem. Ta úvaha vlády o de facto zestátnění nebo znárodnění ČEZu mně zase připadá jako rozporná s pravicovou ideologií, protože jistě víte, že pravice chce privatizovat a levice chce znárodnět. A tady najednou zní jakýsi návrh na znárodnění ČEZu, přičemž se dostatečně nebere v úvahu, že by nás to stálo dvě stě miliard korun na vytěsnění minoritních akcionářů.

Měl byste tam obavy i z nějakých arbitráží, z nějakých soudů? Protože dá se předpokládat, že ne všichni minoritáři by s tím souhlasili.

Ano, samozřejmě, tím se vždycky vyhrožuje. Já proti tomu namítám, že na valné hromadě rozhoduje většina, a stát má prokazatelnou většinu sedmdesát procent.

Pane prezidente, Vy jste v těch posledních rozhovorech, které jste dal a které tady zmiňujeme, dal vládě i jakýsi návod, nějaké rady, vrátit daň z příjmu na původní úroveň, zrušit podporu obnovitelných zdrojů, zavedení progresivního zdanění a zdanění nadměrných zisků, to pan ministr Stanjura už nevyhloučil. To je návod na příjmy. A návod na výdaje, jak by měla vláda pomáhat, jak by měla peníze vydávat, aby lidem v této těžké době, která bude na podzim ještě těžší, pomohla?

Vláda by měla pomoci tam, kde je pomoc zapotřebí. Já bych to zjednodušil, je to v podstatě pomoc proti inflaci a jejím důsledkům, a inflace je pro běžné obyvatelstvo nejtěžší v cenách energií a v

cenách potravin, takže když jsem mluvil o straně příjmů, tak je to z velmi prostého důvodu. Když chcete pomáhat, například zastropováním cen energií a řadou dalších opatření, tak na to musíte mít. Ano, můžete zvyšovat dluhy, můžete zvyšovat deficit státního rozpočtu. Pan ministr Stanjura oznámil, že v nejbližších letech tento deficit bude kolem tří set miliard korun, anebo najdete dodatečné příjmy, a ty potom využijete na podporu obyvatelstva vůči inflaci, a já jsem uvedl naprosto konkrétní možnosti, jak ty rozpočtové příjmy zvýšit.

Největší problém jsou energie na podzim. Možná plyn nebude vůbec nebo bude nehorázně drahý. Vy jste zmínil ten úsporný tarif, to se Vám líbí. Bude to ale stačit, patnáct tisíc korun, když nevíme, kolik bude vlastně plyn stát a může to vlastně dál...

Rozhodně ne, a především ta pomoc by měla být souvislá, nikoliv jednorázová, což se mimochodem týká i té pětistícovky na dítě, protože si myslím, že i to je málo, ale když budu jenom navrhopvat, zvýšte to a ono, tak zvyšují deficit, a když neřeknu, odkud na to vezmu peníze, tak jsem vlastně neřekl nic.

Pane prezidente, myslíte si, že pokud vláda nevyjede z těch zajetých kolejí, které Vy jste nazval past pravicové ideologie, že to může špatně skončit?

Tak Vy myslíte předčasné volby?

Například.

Já o tom silně pochybuji z toho prostého důvodu, že když má vláda poměrně výraznou většinu v Poslanecké sněmovně, tak sama pochopitelně předčasné volby nebude iniciovat. Opozice není dostatečně silná, aby je iniciovala, tedy s úspěchem iniciovala, ale to, k čemu může dojít a o čem mluví i pan Středula, je rozsáhlá demonstrace, a nikoliv jediná, a případně generální stávka, a to by byla škoda, protože to odstaví důvěru vůči vládě, a já jako prezident nechci zatápět pod kotlem prostě z toho důvodu, že předčasné volby by v této situaci mnoho nevyřešily. Jediné pozitivum, které bych viděl, by mohlo spočívat v tom, že některé mini strany, které se potácejí kolem tří procent, by nebyly v Parlamentě a v Parlamentě by zůstaly pouze relativně silné strany, ale zase to lze, jak dobře víte, obejít tím, že se několik trpajzlíku spojí do koalice se silnou politickou stranou, a tím si zachovají svoji existenci.

Ted' mluvíte o kterých stranách, o Pirátech, o TOP09, mluvíte, prosím, konkrétně?

Mluvíím především o TOP09, o lidovcích částečně, o STAN, částečně o Pirátech a opírám se přitom o současné průzkumy veřejného mínění.

Pane prezidente, pan premiér měl minulý týden mimořádný projev, kde mluvil hlavně o pomoci v energetice. Uklidnila Vás ta slova, byl to dobrý projev?

Podívejte se, jestliže politici vzájemně kritizují, anebo naopak chválí projevy svých kolegů, tak to v prvním případě může být cosi jako nekoлегialita, a v druhém případě naopak jako servilita, a já v každém případě nechci být servilní. Svůj názor na jeho projev jsem řekl panu premiérovi do očí, a tím to pro mě skončilo.

Vy jste nezvažoval možnost nějakého mimořádného projevu v této těžké době? Dělal jste to v covidu, jestli něco takového nezvažujete? Některí politici Vás k tomu vyzývali i v mém pořadu.

Já jsem v této těžké době tentýž den, kdy Rusko zaútočilo na Ukrajinu měl projev k národu a řekl jsem naprosto jasné stanovisko. Pokud jde o další projev téhož typu, tak ten bych právě udělal v okamžiku, kdy by zde vznikly nějaké rozsáhlejší nepokoje, to je povinnost prezidenta, aby v takovém případě situaci uklidnil a současně v tom projevu i navrhl řešení. Já jsem mimochodem to řešení navrhl trochu předčasně a uvidíme, jak se k tomu vláda postaví.

Pane prezidente, Vy ty velké demonstrace, stávky, možná generální stávku, protesty, nepokoje, čekáte na podzim?

Já jsem opatrně řekl, že je nemohu vyloučit. Mluví o nich předseda nejsilnější odborové ústředny a jistě ví, co říká.

Za řešení inflace je zodpovědná nejenom vláda, ale také Česká národní banka, ta má od všerejška, dnes je 2. července, sobota, od pátku má nové vedení, guvernéra Aleše Michla a obnovenou Bankovní radu. Čekáte další zvyšování úrokových sazeb, nebo čekáte, že Aleš Michl splní svůj slib a zestabilizuje sazby?

B) je správně, alespoň doufám. Jednak proto, že to Aleš Michl slíbil, ale také proto, že jsem mluvil s novými třemi členy Bankovní rady a domnívám se, že u nich není nálada k nějakému razantnímu zvyšování úrokových sazeb. Mně třeba velmi potěšil projev ekonoma Jana Švejnara, který právě toto zkritizoval, zkritizoval tím předchozí vedení České národní banky, a já s jeho kritikou do značné míry souhlasím.

Na druhou stranu už skončený guvernéř Jiří Rusnok říká, že je velmi nerozumné slibovat nějakou stabilizaci sazeb, když probíhá válka na Ukrajině. Ekonomická situace je nejistá, nikdo neví, co bude, že to je nerozumné.

Já si to nemyslím. Samozřejmě vždycky můžete mít různé problémy, včetně války na Ukrajině, na kterou se teď mimochodem všichni odvolávají, ale naopak, pokud třeba guvernéř nebo kdokoliv jiný neřekne, co chce, co je jeho cílem, například stabilizovat úrokové sazby, tak působí velmi nedůvěryhodně. Politika je mimo jiné založena na očekáváních a ta očekávání, o nich musíte informovat, jinak se můžete domnívat, že ten člověk neví, co chce, a jenom jede ve vyjetých kolejích.

Jaké jsou dnes Vaše vztahy s Jiřím Rusnokem.

Tak Jiří Rusnok, budu upřímný, se cítil uražený tím, že jsem jmenoval Aleše Michla guvernéřem. Reagoval na to odchodem z mého expertního týmu, ale ten tým, který působil devět a půl roku, už stejně nebudu obnovovat. Já tu jeho, řekněme, nebudu to nazývat ješitností, negativní reakci do jisté míry lidsky chápu, ale na druhé straně přemýšlejme o tom, zda dosavadní politika, která už trvá rok, České národní banky, politika založená na zvyšování úrokových sazeb, ve skutečnosti tu inflaci nejen že nepotlačila, ale dokonce podle některých teorií ji naopak potencovala, protože úrok je náklad, a je-li inflace nákladová, tak samozřejmě, když třeba firma musí platit vyšší úroky za úvěry, tak to dá do nákladů, tím pádem rostou ceny této firmy, a tak dál, a tak dál. Čili shrnuji, domnívám se, že přes pochopitelnou lidskou reakci je třeba říci, že terapie, kterou zvolila národní banka, byla objektivně neúspěšná a jejím důsledkem je šestnáctiprocentní inflace.

Otázkou je, jestli by ta inflace nebyla ještě větší, jestli by víc nerostla, protože na to vlastně nikdo nezná odpověď a neshodnete se ani Vy, ekonomové.

Ano, máte sice pravdu, ale stačí porozhlédnout se po Evropě. V Evropské unii jako celku je inflace, pokud se nemýlím, asi osmiprocentní, to znamená poloviční proti české inflaci, a chtěl bych Vás

upozornit, že Evropská centrální banka až donedávna měla dokonce záporné úroky. Teprve teď se rozhoupala a bude směřovat k úrokům jedno procento, zatímco my tedy máme úrokové sazby sedm procent.

Pomohlo by nám euro, jak se někteří domnívají?

Já sám bych sice vstup do eurozóny podporoval, ale za několika podmínek. Tou hlavní podmínkou, abych Vás příliš nezdržoval, je to, aby se změnil tak zvaný evropský stabilizační mechanismus, protože ten minulý vedl k tomu, že třeba čeští daňoví poplatníci by museli platit řecké dluhy. Říkám to ve zkratce, ale budiž. A zadruhé to, co mně znepokojuje a na co neustále poukazují, když si srovnáte takové ukazatele, jako je růst GDP, tedy růst ekonomické výkonnosti, nebo míru nezaměstnanosti nebo další, tak zjišťujete, že eurozóna je o něco málo horší než Evropská unie jako celek, takže něco tam nefunguje, a podle mě je to právě ten evropský stabilizační mechanismus.

Od všerejška, od pátku předsedáme Evropské radě, Evropské unii. Platí, pane prezidentе, že se v pátek příští týden zúčastníte koncertu v Rudolfinu a pronesete tam projev?

Bude mi potěšením. Zatím je dohoda o koncertu v Rudolfinu, nicméně případnému projevu se nebráním.

Co by bylo jeho mottem, prozradíte?

Samozřejmě náš vztah k Evropě. Já se pokusím popřít to klišé my a Evropská unie, protože to rozdělování je naprosto nesmyslné. My jsme Evropská unie, my jsme Evropa, a abych parafrázoval to Kennedyho motto, neptejte se, co Vaše země může udělat pro Vás, ptejte se, co můžete udělat pro svoji zemi. Ptejme se, co Česká republika konkrétně může udělat pro Evropskou unii, což je něco, čemu se zatím trochu vyhýbáme, a spíše mluvíme o tom, co Evropská unie, zejména formou dotací, může dát nám.

A pak je tady Green Deal, který Vy kritizujete a navrhuje od něho odstoupit. Měli bychom, nebo můžeme se ještě pokusit něco udělat se zákazem výroby aut se spalovacími motory? Zatím souhlasíme s tím termínem 2035. Nerozporujeme to, na rozdíl od jiných zemí.

Dodal bych nejenom. Pokud jde o ten zákaz těch aut. On Green Deal má celou řadu dalších opatření, včetně zemědělství třeba, o čemž se zpravidla nemluví. To je uvedení části orné půdy do klidu a tak dále. Nechci to teď rozvádět, není na to čas. Takže auta se spalovacími motory, jejich zákaz, je podle mého názoru z řady důvodů naprostý nesmysl. Pokud by to byl návrh na návrat k veřejné dopravě, tak prosím, ale to by ta veřejná doprava musela fungovat daleko lépe, než dosud funguje. Green Deal, paní moderátorko, je ideologie, chcete-li, náboženství. Náboženství lidí, kteří podle mého názoru příliš nemyslí a zejména nezvažují rizika svého náboženství. U náboženství bylo takovým rizikem upalování. V tomto případě takovým rizikem je energetická chudoba. Příklad, jestliže vypnete uhelné elektrárny, a dokonce jako Německo jaderné elektrárny, klesne nabídka elektřiny, poptávka zůstane zhruba stejná, a díky tomu vzroste, což už se ostatně stalo, výrazným způsobem cena elektřiny. A pak budete mluvit o energetické chudobě, pak tady budou ty stávky a demonstrace, případně i předčasné volby.

Jedná tedy Evropská unie nezodpovědně podle Vás?

Ano, jedná nezodpovědně, a i když mám vůči Evropské unii jako celku sympatie a vždycky jsem tuto myšlenku podporoval, tak to neznamená, že budu schvalovat všechno, co ta Evropská unie dělá. Green Deal je svým způsobem utopie, jako kdysi byla komunistická utopie. Je to utopie světa bez

jaderných elektráren, viz problém taxonomie, o kterém jistě víte, a usnesení několika výborů Evropského parlamentu vede k tomu, že nám možná zakázou jadernou energii, to je velmi vážné riziko, a Česká republika by se proti tomuto riziku podle mého názoru měla důrazně postavit.

Celé to předsednictví poznamenává válka na Ukrajině, Vy jste řekl, že ta válka bude dlouhá, opotřebávající a skončí jakýmsi kompromisem. Mluvit dál s Vladimírem Putinem a jak?

Macron sice říká, že Rusko nelze ponížit, což v současné mocenské konstelaci znamená ponížit Vladimíra Putina, protože Rusko je Putin, ať se nám to líbí nebo ne. Pokud jde o ekonomické sankce, víte, že už v tom prvním projevu o ruské agresi jsem mluvil o vypnutí takzvaného systému Swift, to je v podstatě systém mezibankovních operací, protože to by podle mého názoru ruskou ekonomiku oslabilo nejvíce. Takové ty trochu komické akce, jako je blacklist, to znamená seznam osob, které nesmí někam cestovat, nepůsobí na ekonomiku, nepůsobí na náladu obyvatelstva. Řekli jsme, a řekli to mnozí, že válka bude dlouhá a opotřebávající. V tom případě ovšem přirozeným důsledkem je bohužel rostoucí počet ztrát na obou stranách. A pokud jde o Rusko, nelze vyloučit, že ten dosud velmi slabý tlak ruských obyvatel bude zesilovat a povede k určitým změnám v ruské politické struktuře, jakmile počet mrtvých ruských vojáků na Ukrajině bude stoupat. Je to smutná kalkulace, ale myslím si, že je racionální.

Paní ministryně Černochová z ODS oznámila tento týden, že by se Česko mohlo zapojit do výcviku ukrajinských vojáků. Souhlasíte s tím jako vrchní velitel ozbrojených sil?

Kdyby nebylo ruské agrese na Ukrajině, tak bych s tím nesouhlasil, ovšem stejně tak bych nesouhlasil ani s těmi sankcemi, o kterých jsme teď mluvili. Ruská agrese prostě toto vše postavila na hlavu a všichni jsme změnilí svůj postoj. Nezapomeňte, že v dokumentu NATO z roku 2010 je Rusko označováno jako strategický partner, tedy v podstatě jako přítel, a teprve teď se stává protivníkem. Takže ano, souhlasil bych jak s dodávkami zbraní, tak i s výcvikem ukrajinských vojáků.

Rusové tento týden zaútočili na Oděsu a bombardovali obchodní centrum v Kremenčuku. Je čas na to, aby západ dodal Ukrajině silnější zbraně, dalekonosné dělostřelectvo, silnější kalibr?

Já myslím, že se to částečně už děje formou dalekonosných raketometů, především americké provenience, a je třeba v tom pokračovat.

Děkuji, pane prezidente. Pojdme domů, pojdme k Vám. Vy jste tento týden vyslal silný vzkaz, sešel jste se s Pavlem Blažkem, s panem ministrem. Máte podezření, že to, co se odehrávalo na podzim během Vaší hospitalizace, byla sabotáž. Na druhou stranu bylo po volbách, země Vás potřebovala, lékaři senátorům napsali prognózu, že je nejistá a není jisté, zda budete vykonávat své pracovní povinnosti a kdy. Co udělali senátoři špatného, v čem je ta sabotáž?

Já si především myslím, že měli alespoň několik týdnů počkat, protože moje hospitalizace skutečně trvala jenom několik týdnů, což si můžete snadno ověřit. Podívejte se, já za osm měsíců, jak vtipně poznamenal pan Rakušan, odcházím z prezidentské funkce a stávám se nepracujícím důchodcem, čili mně by to mohlo být částečně jedno. Ten termín sabotáž mě trochu vyděsil, ale je to terminus technicus a všichni právníci mně říkali, že je to termín, který je naprosto v pořádku. Nebavme se teď o terminologii, bavme se o věcném obsahu, který může zasáhnout spíše než mě mého nástupce, který bude patrně také přímo zvolený, ale může mít politické oponenty, a když onemocní, tak tito oponenti, jako byli například senátoři Vystrčil, Fischer a další, pojmu zruďnou myšlenku, že ho sesadí z funkce na základě článku 66. Čili nemá-li se to stát jakémukoliv dalšímu prezidentovi, protože mě už

se to vzhledem k těm osmi zbývajícím měsícům asi nestane, tak je zapotřebí prošetřit, kde se stala chyba, kde se několika skandálu chtivým senátorům podařilo vyvolat značnou aféru, kterou tedy je třeba označit jako sabotáž našeho ústavního zřízení, a přijmout příslušné úpravy Ústavy tak, aby se to nemohlo opakovat. Poslední poznámka, já sám naprosto chápu ten článek 66 v jeho původním významu. Ten původní význam byl převzat ještě z komunistické Ústavy, kdy tehdejší prezident Ludvík Svoboda byl několik let, opakuji několik let, nikoli několik týdnů jako v mém případě, vážně nemocný, ale díky své rodině odmítal odstoupit. Tak v tomto případě komunisté zvolili tento způsob. Dobře, dejme teda do Ústavy, ale já jsem v tomto případě naprostý amatér, třeba opatření, je-li prezident dlouhodobě nemocný, nebo definujeme, co to je dlouhodobá nemoc a jaká nemoc. Já měl problémy s metabolismem, což jsou v podstatě záživací potíže, to není žádná rakovina nebo jiná smrtelná nemoc. Dejme toto do Ústavy a zabraňme tomu, protože vždycky se najde nějaký, nechci říci blázen, ale někdo, kdo na sebe chce upoutat pozornost, který by mohl aplikaci článku 66 opakovat i v případě nemoci budoucích dalších prezidentů.

Senátoři nakonec ten článek 66 ve Vašem případě neaktivovali. Vy jste několikrát popsali tu Vaši nemoc velmi, velmi obecně, pane prezidente, my dodnes nevíme, co Vám vlastně bylo. Nechcete ty spekulace ukončit?

Ale já už jsem je ukončil, jenomže Vy jste si toho nevšimla, paní moderátorko, takže já to rád zopakuji. Kdybych si rozhalil košili a stáhnul nátlčník, tak na mém bříšku uvidíte tak zvanou žaludeční sondu. Touto soustavou, touto sondou dostávám do těla umělou výživu. Pevně doufám, že mně ji vyndají na podzim tohoto roku. A to je všechno. Čili nechutnalo mně jíst, hubnul jsem, a proto mně dali, říká se tomu pack a má to spousta pacientů, tuto umělou výživu jako dočasné řešení. Mezitím mi začalo chutnat, přestal jsem kouřit, zakázali mně alkohol, mimo jiné mně zakázali létání, takže kvůli tomu pan premiér Fiala byl místo mě v Madridu. A teď jsem, až na ten pack, v podstatě zdravý. Profesor Zavoral teď, po odběru krve, konstatoval, že z 50 indikátorů zdravotního stavu je 48 dokonalých, doslova dokonalých, a dva jsou špatné, protože mám o něco vyšší hladinu cukru v krvi, na což se ovšem neumírá, dokonce mi ani nepředepsali inzulin, A to je všechno. To, že se kolem toho dělal takový bugr, to není ani tak věc novinářů, ti pouze naletěli politikům, je to věc těch již jmenovaných senátorů, kteří zavětrili možnost sesadit demokraticky zvoleného prezidenta.

Možná nenaletěli politikům, ale byla tady ta zpráva lékařů Ústřední vojenské nemocnice z Vašeho konzilia, proto jsem se i na to ptala.

Ta zpráva je opatrná, to znamená v situaci, kdy skutečně probíhalo to, čemu se někdy učeně říká metabolický rozvrat, ono to zní hrozně, rozvrat, ale když to přeložíte do češtiny, tak to v podstatě znamená trvalé nechutenství, rozumíme si, a ta zpráva tedy byla opatrná. Když jste ji sama citovala, tak víte, že v ní bylo, že není jisté, jak to dopadne, ale stačilo počkat několik týdnů, já už jsem po krátké době přijímal v nemocničním pokoji předsedu Poslanecké sněmovny, vyhlášoval jsem termín svolání Poslanecké sněmovny, pak jsem začal úřadovat nejdříve v nemocnici, pak jsem se přesunul sem do Lánu a všechno bylo v pořádku. Můj zdravotní stav, musím to zaklepat, je přiměřený mému věku 77 let. Dověděl jsem se, že už i Karel Schwarzenberg je na invalidním vozíku, Václav Klaus chodí o hůlce, takže my tři starci jsme na tom přibližně stejně.

Děkuji za odpověď. Pane prezidente, Vy jste několikrát řekl, že když prezidentskou volbu vyhraje Andrej Babiš nebo Josef Středula, budete spokojený. Máte ale jenom jeden hlas. Podle čeho se rozhodnete, komu ho dáte?

Podle výsledku televizních debat, protože když v podstatě jste téměř nerozhodnutý, nebo oba dva kandidáti Vám připadají jako dobří, tak v tom případě potřebujete dodatečné kritérium. Mimochodem v té teorii, která se tímhle zabývá, se říká, nejjednodušší způsob je hodit si korunou,

ale to by v případě prezidentské volby asi nebylo úplně korektní. Těch televizních debat bude poměrně hodně, mě budou zajímat především debaty těchto dvou kandidátů jak mezi sebou, tak s ostatními, kteří se tam ještě přifaří. Podle toho, nikoli podle házení korunou, se rozhodnu.

A řeknete veřejně, možná jako třeba návod pro své voliče a příznivce, volte jednoho nebo druhého? Vydáte takové prohlášení, pane prezidente?

Nemohu to vyloučit, ale spíše to pokládám za nepravděpodobné. Já nechci lidmi manipulovat příliš. Už tím, že svým voličům říkám, že tyto dva kandidáty považuji za nejsilnější, jimi, doufám v tom dobrém slova smyslu, manipuluji. Ale abych jim ještě řekl, volte toho či onoho, to by jeden z těch dvou musel udělat šílenou chybu, což ovšem nelze vyloučit.

Zatím ale Andrej Babiš neřekl, že bude kandidovat, on to chce oznámit úplně na poslední chvíli, 4. listopadu. Čemu to přičítáte, tu nerozhodnost, váhání?

Špatné taktice. Podle mého názoru může oznámit tu kandidaturu dříve, protože pak bude jeho kampaň věrohodnější. A to objíždění, já jsem taky objížděl se Zemákem, s autobusem celou republiku, takže to objíždění Wohnwagenem není nic špatného, ale bylo by asi poctivé říci, dělám prezidentskou kampaň, nikoli pouze kampaň před senátními a komunálními volbami. Pardon, ano, komunálními volbami.

I senátními. Pane prezidente, váhá nejenom Andrej Babiš, ale i Petr Pavel, koalice Spolu nemá ani kandidáta, je to teda špatná taktika nebo bezradnost? Mluvil jste o tom třeba s panem premiérem?

Ano, ale to byl soukromý rozhovor, nebo přesněji řečeno rozhovory dvou politiků nikdy nejsou soukromé, ale to neznamená, pokud BIS vás neodposlouchává, tak v takovém případě asi není dobré je příliš zveřejňovat. Dotkli jsme se tohoto tématu, premiér Fiala veřejně oznámil, že někdy, tuším, v září, koalice Spolu, teď nemluvíme o koalici PirSTAN, koalice Spolu oznámí svého kandidáta. Uvidíme, zda a kdo to bude.

Vy tam takového vidíte, vhodného kandidáta?

Ne, já skutečně tam nevidím žádnou výraznou osobnost. Byl bych rád, kdybych se mýlil, protože výrazných osobností není nikdy dost.

Dovolte mi nakonec osobní otázky. Vy odjíždíte na dovolenou na Vysočinu v následujících dnech, je to tak?

Čtyři dny, od pondělí do čtvrtka. Jinak budu dovolenou trávit tady, na lánském zámku, a udělám výzkumnou výpravu do křivoklátských lesů, což je údajně největší lesní masiv ve Středočeském kraji.

Takže čtyři dny na Vysočině, pak tady v křivoklátských lesích. Vy jste zmínil, pane prezidente, že se Vám vrátila cukrovka, bohužel. Jak je na tom Vaše chůze?

Já pravidelně trénuji na poměrně dlouhé chodbě lánském zámku. Z jedné strany mám hůl, z druhé strany mě vede bodyguard, abych neupadl, a v poslední fázi už začínám chodit jenom s tou holí a bez bodyguarda, takže držte mi palce, ať neupadnu a něco si nezlomím.

Ať se Vám daří a přeji Vám krásnou dovolenou.

A já samozřejmě Vám přeji rovněž krásnou dovolenou.

Děkuji Vám za rozhovor. Na shledanou.

Na shledanou.

A vám, milí diváci, děkuji, že jste se dívali. Budu ráda, když si počkáte na druhou část Partie, že si přepnete na CNN Prima News nebo vydržít

<https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr/vybrane-projevy-a-rozhovory/rozhovor-prezidenta-republiky-pro-porad-ftv-prima-partie-terezie-tomankove-16507>